

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЙОГО МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КНИШ О.І., ДАШКОВСЬКА О.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

На тлі поточних викликів необхідно вдосконалювати систему підготовки керівництва підприємств і галузей, а також населення до дій у кризових ситуаціях мирного і воєнного часу. Всупереч змінам, внесені в цю систему після прийняття Закону України Про Цивільний захист (ЦЗ)[1,2], ефективність її функціонування залишається недостатньою і не відповідає сучасним вимогам. Події на сході України наочно продемонстрували недостатній рівень підготовки керівників органів виконавчої влади всіх рівнів та керівників підприємств і галузей та підтвердили необхідність удосконалення цього процесу. Значні негативні зміни відбулися і в механізмах підготовки населення до дій у разі стихійних лих. Відповідно до нового Закону України" Про вищу освіту "[4] вищим навчальним закладам було надано право самостійно визначати структуру та обсяг підготовки в галузі охорони праці та цивільного захисту у зв'язку зі змінами в законодавстві [3]. Це призвело до того, що багато вищих навчальних закладів виключили ці дисципліни з навчального процесу, фактично скасувавши навчання з питань цивільного захисту для студентів, які представляють одну з найбільш активних груп населення. В результаті скорочення підрозділів цивільного захисту на підприємствах система підготовки працівників за цими напрямками на їх основному робочому місці була практично зруйнована. Реорганізація житлово-експлуатаційних установ, на базі яких працювали консультаційні пункти з питань ЦЗ, поставила питання необхідності пошуку нових, більш сучасних форм та методів навчання. Для удосконалення системи підготовки керівного складу підприємств та виробництв та навчання населення щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації (НС). З урахуванням вимог сьогодення, пропонуються наступні заходи: удосконалення нормативно-правової бази з урахуванням стандартів ЄС; запровадження обов'язкової підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів суб'єктів забезпечення ЦЗ; перегляд відповідно до світових практик стандартів вищої освіти, та програм у закладах вищої освіти за напрямами та спеціальностями галузі знань «Архітектура та будівництво, удосконалення підготовки й підвищення кваліфікації викладацького складу; оновлення змісту їх знань, умінь і навичок з урахуванням нових викликів та

загроз, напрямків розвитку європейських стандартів підготовки фахівців у зазначеній сфері; запровадження сучасних форм та методів навчання всіх верств населення культурі безпеки та гігієни праці та практичним діям під час НС із використанням сучасних інформаційних технологій та ефективним залученням засобів масової інформації; проведення актуальних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт щодо підвищення ефективності виконання заходів цивільного захисту.

До пріоритетних завдань системи доцільно віднести наступні питання: створення та обладнання сучасними комунікаційними та інформаційними засобами Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС), а також формування мережі центрів нижчого рівня та удосконалення їх взаємодії з Галузевим ситуаційним центром; модернізація системи зв'язку та оповіщення, а також забезпечення її надійного функціонування; відпрацювання елементів стійкості шляхом проведення навчань, захисту об'єктів критичної інфраструктури та кіберзахисту. Реалізація вище запропонованих концептуальних напрямків щодо модернізації Єдиної державної системи Цивільного захисту потребує відповідного нормативно-правового забезпечення шляхом удосконалення вітчизняного законодавства у сфері цивільного захисту, в першу чергу Кодексу цивільного захисту України.

Література:

1. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013. № 444. Офіційний вісник України. 2013 р. № 50. С. 49.
2. Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013. № 443. Офіційний вісник України. 2013 р. № 50. С. 41.
3. Уряд скасував норму щодо обов'язкового розділу про охорону праці в дипломних роботах. Урядовий портал: веб-сайт.
URL: <http://www.kmu.gov.ua/-news/247357770> (дата звернення: 02.01.2020).
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014. № 1556-VII. Офіційний вісник України. 2014 р. № 63. С. 7.